

Handläggare: Inger Willner
Telefon: 508 33 678

Till
Utbildningsnämnden

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och förordning om utbildning m.m. och statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige

Remiss från Kommunstyrelsen (dnr 004528/2006).

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remiss rörande ”Remiss av förslag till förordningar om ändring i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och förordning om utbildning m.m. och statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige”.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Göran Isberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har på remiss från Kommunstyrelsen fått ”Remiss av förslag till förordningar om ändring i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och förordning om utbildning m.m. och statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige”. Förslagen innebär att regeringen nu på förordningsnivå inför bestämmelser om rätt till viss utbildning för beskickningsmedlemmars barn. Det statliga anslaget som idag finansierar statsbidrag till internationella skolor kommer istället att användas till att finansiera skolgången för diplomatbarnen. Därmed kommer inte statsbidrag att utgå till internationella skolor för de folkbokförda elever som går där. Dessa elever ska finansieras av hemkommunen. Bestämmelserna ska tillämpas från den 1 juli 2007.

Utbildningsförvaltningen ser positivt på att diplomatbarnen ges författningsstyrd rätt till viss utbildning. Förvaltningens bedömning är dock att de ändrade bestämmelserna kommer att medföra kostnadsökningar för staden samt ett administrativt merarbete, särskilt i början. Det är förvaltningens önskan att tidpunkten för ikraftträdandet flyttas

fram till den 1 januari 2008. Utbildningsförvaltningen redovisar i ärendet synpunkter på utformningen av förslagen till förordningar i övrigt.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom förvaltningsavdelningen.

Bakgrund

Skolverket inledde våren 2001 en granskning av Stockholms stads tillämpning av författningarna för mottagande av elever från annat EU-land i stadens skolor. Hösten 2001 riktade Skolverket kritik mot staden i denna fråga. Beslutet om granskning föranleddes av en anmälan till Skolverket om att diplomatbarn från annat EU-land nekats skolgång i staden utan ersättning från ambassad samt av utrikesdepartementets tolkning av EG-rätten i en promemoria "*Skolavgifter från andra EU-länder*". Utrikesdepartementets tolkning var sådan att barn till diplomater från andra EU-länder har samma rätt till skolgång som andra barn och ungdomar i Sverige. Skolverket återkom hösten 2003 med uppföljning av vilka åtgärder staden vidtagit med anledning av verkets kritik. Utbildningsförvaltningen framhöll med anledning av detta i ett ärende 11 november 2003 det angelägna i att frågan om ambassadbarns rätt till skolgång i staden avgjordes och att en gemensam princip för hela staden fastställdes. Utbildningsnämnden beslutade i december 2003 om att föreslå gemensamma principer för mottagande av diplomatbarn. Kommunfullmäktige fastställde principerna den 4 april 2004 enligt följande

- barn till diplomater från EU-länder ges tillgång till utbildning på samma villkor som barn och ungdomar som är bosatta i staden.
- bidrag lämnas till fristående skolor för barn till diplomater från EU-länder.
- barn till diplomater utanför EU ges tillgång till skolgång i Stockholm mot ersättning av stadens kostnader i avvaktan på beslut om annan finansiering.
- ansökan om statlig finansiering av stadens kostnader inlämnas till regeringen.
- rutiner för registrering av diplomatbarn i stadens registreringssystem ses över.

En ansökan inlämnades till regeringen om statlig finansiering av kostnader under 2004 avseende skolgång för barn till diplomater från andra EU-länder. Ersättning har dock inte utgått och någon ny ansökan har inte inlämnats från staden.

1999 års skollagskommitté föreslog i sitt slutbetänkande 2002 *Skollag för kvalitet och likvärdighet* införande av ett statsbidragssystem för viss utbildning av beskickningsmedlemmars barn. Kommittén lämnade även förslag till vissa bestämmelser om internationella skolor i en ny skollag. I juli 2004 redovisade promemorian *Internationella skolor och annan internationellt inriktad utbildning i Sverige* utarbetad av tjänstemän i det dåvarande Utbildningsdepartementet. I denna promemoria lämnades förslag till nya och ändrade bestämmelser om internationella skolor i nu gällande skollag.

I juni 2005 redovisades ett utkast till lagrådsremiss med förslag till en ny skollag. I utkastet lämnas förslag till bestämmelser om internationella skolor i en ny skollag. Bland

annat föreslogs att hemkommunen skulle lämna bidrag till en internationell skola för folkbokförda elever. I utkastet föreslogs även att statsbidrag skulle utgå för viss utbildning av beskickningsmedlemmars barn.

Staden har hittills på eget initiativ betalat ut ett bidrag till internationella skolor, motsvarande 14 400 kr (skolår F-3), 15 920 kr (skolår 4-6) samt 22 060 kr (skolår 7-9) per elev totalt cirka 9 miljoner kr samt för elever på gymnasienivå en beräknad totalsumma på 4, 4 miljoner kronor innevarande läsår (exkl. bidragsmoms 6 %).

Utbildningsnämnden har varit en remissinstans för såväl förslaget till ny skollag som utkastet till lagrådsremiss. I sina yttranden över förslaget till ny skollag och utkastet till lagrådsremiss har utbildningsnämnden understrukt vikten av att förändringen inte får bli kostnadsdrivande för Stockholm och andra kommuner som har ett större antal barn i internationella skolor liksom beskickningsbarn.

Regeringen kommer nu att på förordningsnivå införa bestämmelser om viss utbildning av beskickningsmedlemmars barn. Bestämmelserna ska tillämpas från den 1 juli 2007. Regeringen anser att det är rimligt att kommunerna kompenseras för de utökade kostnader som förslaget innebär. Det statliga anslaget som idag finansierar statsbidrag till internationella skolor ska därför omprioriteras och i stället användas till att finansiera skolgången för barn till beskickningsmedlemmar, som enligt regeringens förslag kommer att få rätt till skolgång i Sverige. Därmed kommer inte statsbidrag att utgå till internationella skolor för de folkbokförda elever som går där. Dessa elever ska finansieras av hemkommunen.

I regeringens budgetproposition framhålls att kommunerna är under de förutsättningar som anges i skollagen skyldiga att erbjuda alla i Sverige bosatta barn och ungdomar utbildning, oavsett om det finns en internationell skola eller inte. Med bosatt anses i lagen den som är folkbokförd i Sverige. Dessa barn och ungdomar ingår i beräkningsunderlaget för de generella bidrag som en kommun uppbär från staten. Regeringen menar att det därför är rimligt, dels att elevens hemkommun lämnar bidrag för en sådan elev även om eleven går i en internationell skola, dels att bidraget så långt som möjligt bestäms på samma grunder som den ersättning som lämnas till en fristående skola.

Ärendet

Utbildningsnämnden har på remiss från Kommunstyrelsen fått ”Remiss av förslag till förordningar om ändring i förordningen (1996:1206) om fristående skolor och förordning om utbildning m.m. och statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige”. Remissen har även skickats till stadsledningskontoret för yttrande.

Förordningarna krävs för att kunna genomföra förslag som regeringen lämnade i budgetpropositionen 2007 enligt nedan:

1. Kommunerna skall från och med den 1 juli 2007 betala bidrag till internationella skolor för de folkbokförda elever som går där.

2. Statsbidraget till internationella skolor skall upphöra från och med den 1 juli 2007.
3. De anslagna medlen för statsbidragen till internationella skolor skall gå till ett nytt statsbidrag för utbildning av och viss annan verksamhet för diplomatbarn.
4. Diplomatbarn från länder inom EU/EES eller från Schweiz får en författningsstyrd rätt till förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och utbildning inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom (på samma villkor som i Sverige folkbokförda barn och ungdomar).
5. Diplomatbarn från övriga länder får en författningsstyrd rätt till utbildning i grundskolan, obligatoriska särskolan, specialskolan och sameskolan (på samma villkor som i Sverige folkbokförda barn och ungdomar).

I det följande redovisas förslagen i sammanfattning:

1. *Förordning om ändring i förordningen om fristående skolor*

Ett nytt kapitel om internationella skolor införs i förordningen. I förordningen införs bl.a.

- att en ansökan om rätt till bidrag till en skola, skall lämnas till Statens skolverk.
- Att Statens Skolverk ska ge den kommun där skolan skall vara belägen rätt att yttra sig
- att Statens skolverk får meddela de föreskrifter som behövs för verkställighet
- att en kommun som lämnar bidrag ska kunna ange hur stor del av bidraget är ersättning för lokaler respektive mervärdesskatt.
- Bidrag till studier på gymnasienivå på internationell skola skall beräknas utifrån medelvärdet av mediankostnaderna för de olika programmen under de tre senaste åren

2. *Förordning om utbildning m.m. och statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige*

Vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige och som är familjemedlemmar till en person som tillhör en främmande makts beskickning får rätt till grundskola, obligatoriska särskola, specialskola och sameskola med kommunal och fristående huvudman. Diplomatbarn från EU/ESS samt Schweiz har dessutom rätt till förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass, gymnasieskola och gymnasiesärskola med kommunal och fristående huvudman.

Förordningen innehåller också bestämmelser om att statsbidrag ska utgå till hemkommunen för kostnader i samband med mottagandet enligt följande.

- Statsbidrag kommer att utgå till hemkommunen motsvarande hemkommunens kostnad för ovanstående barn/elever.
- Elevens hemkommun, där eleven stadigvarande vistas, ansvarar för att utbildning m.m. kommer till stånd efter ansökan om detta.
- En kommun är skyldig att lämna Statens skolverk de uppgifter som behövs för bedömningen av kommunens rätt till statsbidrag enligt denna förordning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningens synpunkter på utformningen av förslagen till förordningarna redovisas nedan.

- **Förordning om förändring i förordningen om fristående skolor**

Utbildningsförvaltningen ser positivt på att kommunen där skolan är belägen ges möjlighet att yttra sig över ansökan.

Bidraget till internationella skolor ska motsvara det bidrag som kommunen lämnar till fristående skolor och som fastställs i budget.

Bidraget till gymnasieelever bör motsvara det bidrag som kommunen lämnar till fristående gymnasieskolor för motsvarande program på respektive internationell skola enligt budgetbeslut.

Statens skolverk ska meddela de föreskrifter som behövs för verkställighet.

Utbildningsförvaltningen vill understryka vikten av dessa föreskrifter blir tydliga. Det är viktigt att ansöknings- och utbetalningsrutinerna blir så flexibla så att statsbidraget motsvarar de faktiska kostnaderna för eleverna respektive termin.

- **Förordning om utbildning m.m. och statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige**

Den författningsstyrda rätten till utbildning för diplomatbarn från länder utanför EU omfattar enligt förslaget inte förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg eller de frivilliga skolformerna utan rätten till utbildning motsvarar skolplikten. Staden har tagit emot denna grupp barn och elever i förskolan och samtliga skolformer mot ersättning från ambassad eller motsvarande av kostnaderna enligt beslut i kommunfullmäktige 2004 (se bakgrund). Det saknas formuleringar i förordningen om villkoren för mottagande av denna grupp elever i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och gymnasieskola eller motsvarande.

Kommunen ska enligt förslaget till förordning lämna nödvändiga uppgifter för bedömning av statsbidragets storlek. Förvaltningen bedömer att detta kommer att medföra ett administrativt merarbete för staden i synnerhet med tanke på att de nya bestämmelserna ska tillämpas redan från den 1 juli 2007.

Statsbidraget bör motsvara kostnaden per elev enligt budget.

Sammanfattande synpunkter

Utbildningsförvaltningen är positiv till att bestämmelser nu införs om att barn till beskickningsmedlemmar får författningsrättslig rätt till utbildning och att staden erhåller ersättning för sina kostnader för dessa elever. Med anledning av den osäkerhet som råder om hur många diplomatbarn som finns i stadens skolor och som staden nu kommer att få ersättning för är det svårt att i dagsläget exakt beräkna de ekonomiska konsekvenserna av förslaget. I samband med att utbildningsnämnden 2004 inlämnade ansökan till regeringen om ersättning för kostnader för skolgång till diplomater från andra EU-länder beräknades kostnaderna till drygt 2 miljoner kr för totalt 33 elever som då var registrerade som diplomatbarn från annat EU-land i grund- och gymnasieskola för 2004.

Stadens kostnader för elever i internationella skolor kommer att öka betydligt när statsbidraget upphör och kommunen ska finansiera elevernas skolgång med samma ersättning som lämnas till fristående skola. Innevarande läsår finns ca 520 elever från Stockholm inskrivna i internationella grundskolor och ca 111 elever på gymnasienivå. Kommunen har på eget initiativ betalat ut ett bidrag till dessa elever för dessa elever, för innevarande läsår beräknas de uppgå till cirka 9 miljoner kr för grundskoleelever och för gymnasieelever till drygt 4 miljoner kr. Stadens kostnader för grundskoleeleverna på internationella skolor kommer att öka med cirka 24 mkr och för gymnasieeleverna cirka 3,7 mkr i och med de ändrade bestämmelserna. Förvaltningens bedömning är att kostnaderna för dessa elever inte kommer att kompenseras av statsbidraget till diplomateleverna.

De ändrade bestämmelserna kommer att medföra ett administrativt merarbete för förvaltningen, särskilt med tanke på att de nya bestämmelserna enligt förslaget ska tillämpas redan från den 1 juli 2007. Utbildningsförvaltningen ser stora svårigheter i att under denna korta tid hinna förbereda de administrativa rutiner som de nya bestämmelserna kräver. Det är därför ett önskemål att tidpunkten för ikraftträdandet flyttas fram till den 1 januari 2008. Om detta inte bedöms möjligt bör hänsyn tas till den korta förberedelse tiden vid utformningen av anvisningar, bl.a. när det gäller rekvisitionstidpunkt.

I förslaget till förordning om förändring i förordningen om fristående skolor fastställs att Statens skolverk ska meddela de föreskrifter som behövs för verkställighet. Utbildningsförvaltningen vill understryka vikten av att de föreskrifter som Skolverket ska meddela innehåller tydliga anvisningar om hur ansökan ska upprättas. Det är även viktigt att föreskrifterna innehåller tydlig information om vilka barn och elever som ska inkluderas i gruppen "Barn till beskickningsmedlemmar" och som ska utgöra underlag till statsbidragsansökan. Ansöknings- och utbetalningsrutinerna bör vara så flexibla, så att statsbidraget motsvarar de faktiska kostnaderna för eleverna respektive termin.

Det finns idag en stor osäkerhet om antalet diplomatbarn som kommer att beröras av de ändrade bestämmelserna, särskilt gäller detta diplomatbarn från länder utanför EU och

elever i fristående skolor och i andra kommuner. Stadens system för registrering av barn och elever bör därför ses över och anpassas i den mån det behövs så att säkra uppgifter kan tas fram om antalet barn i förskolor och skolor som berörs av de ändrade bestämmelserna.

Bilaga

Remiss från Kommunstyrelsen.